

Literatura Catalana del Segle XIX

Codi: 100695

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500247 Llengua i Literatura Catalanes	OB	3	1
2501801 Estudis de Català i Espanyol	OT	3	0
2501801 Estudis de Català i Espanyol	OT	4	0
2501902 Estudis d'Anglès i Català	OT	3	0
2501902 Estudis d'Anglès i Català	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Francesc Xavier Vall Solaz

Correu electrònic: Francesc.Vall@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No n'hi ha.

Objectius

Com a primera aproximació universitària a la literatura catalana del segle XIX, aquesta assignatura tindrà un caràcter introductor, per bé que prou complex i crític. S'hi han d'assolir els coneixements fonamentals.

En el Grau de Llengua i Literatura Catalanes, la complementen Poesia Catalana del Segle XIX (100693), obligatòria, i Narrativa Catalana del Segle XIX (100705), optativa.

En els graus combinats Estudis de Català i d'Espanyol, Estudis de Català i de Clàssiques, Estudis d'Anglès i de Català i Estudis de Francès i de Català, és opcional, però, si no es cursa, s'omet la literatura catalana d'un segle clau en l'evolució cultural.

Aspectes primordials:

1. Qüestionar el concepte de «Renaixença» i determinar la incidència dels esdeveniments històrics en la literatura.
2. Examinar l'aplicació de la periodització cultural (la terminologia, la caracterització dels corrents, els condicionaments, els models, les particularitats...).
3. Constatar la persistència de la literatura tradicional (incentivada pels estudis folklòrics) i la transformació de la cultura popular en la societat industrial.
4. Remarcar les tendències principals de la poesia, del teatre i de la prosa.
5. Conèixer els autors i les obres més representatius.
6. Perfeccionar el comentari de text.

Competències

Llengua i Literatura Catalanes

- Analitzar críticament la literatura catalana en relació amb les circumstàncies històriques en les quals s'inscriu.
- Aplicar conceptes, recursos i mètodes d'anàlisi literària a la literatura catalana tenint en compte el marc de la periodització de la història literària occidental.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Interpretar els textos literaris en profunditat des de bases filològiques (estilístiques, lingüístiques, etc.) i comparatives.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Valorar de manera argumentada i rigorosa les tendències principals i els autors i les obres més representatius de la literatura catalana.

Estudis de Català i Espanyol

- Analitzar críticament la literatura catalana en relació amb les circumstàncies històriques en les quals s'inscriu.
- Aplicar conceptes, recursos i mètodes d'anàlisi literària a la literatura catalana tenint en compte el marc de la periodització de la història literària occidental.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Interpretar els textos literaris en profunditat des de bases filològiques (estilístiques, lingüístiques, etc.) i comparatives.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Valorar de manera argumentada i rigorosa les tendències principals i els autors i les obres més representatius de la literatura catalana.

Estudis d'Anglès i Català

- Analitzar críticament la literatura catalana en relació amb les circumstàncies històriques en les quals s'inscriu.
- Aplicar conceptes, recursos i mètodes d'anàlisi literària a la literatura catalana tenint en compte el marc de la periodització de la història literària occidental.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.

- Interpretar els textos literaris en profunditat des de bases filològiques (estilístiques, lingüístiques, etc.) i comparatives.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Valorar de manera argumentada i rigorosa les tendències principals i els autors i les obres més representatius de la literatura catalana.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar les eines informàtiques i saber consultar les fonts documentals específiques.
2. Comentar textos literaris, aplicant els instruments adquirits, atenent el context històric i sociocultural.
3. Descriure el context històric de la literatura catalana contemporània i relacionar obres literàries amb el seu context històric i cultural.
4. Dur a terme treballs escrits i presentacions orals efectius i adaptats al registre adequat.
5. Elaborar textos crítics sobre les tendències principals i els autors i les obres més representatius de la literatura catalana contemporània, i redactar assaigs originals, amb domini de la bibliografia pertinent, sobre autors i obres del període contemporani.
6. Exposar els coneixements sobre la història, l'art o altres moviments culturals.
7. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística
8. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
9. Interpretar críticament obres literàries tenint en compte les relacions entre els diferents àmbits de la literatura i la relació de la literatura amb les àrees humanes, artístiques i socials.
10. Interpretar la tradició cultural occidental a partir del segle XIX i fins a l'actualitat, i reconèixer en un text contemporani els trets de la tradició occidental.
11. Interpretar textos en profunditat i aportar arguments per fer-ne l'anàlisi crítica
12. Interpretar textos en profunditat i aportar arguments per fer-ne l'anàlisi crítica.
13. Mantenir una actitud de respecte cap a les opinions, valors, comportaments i pràctiques dels altres.
14. Potenciar la capacitat de lectura, interpretació i anàlisi crítica de textos literaris i lingüístics
15. Potenciar la capacitat de lectura, interpretació i anàlisi crítica de textos literaris i lingüístics.
16. Realitzar treballs escrits i presentacions orals efectives i adaptades al registre adequat.
17. Reconèixer textos literaris des de bases filològiques i comparatistes, aplicar-les als textos de la literatura catalana contemporània i redactar anàlisis de la llengua literària de textos catalans contemporanis.
18. Utilitzar la informació d'acord amb l'ètica científica.

Continguts

1. L'evolució de la literatura catalana moderna.
 - 1.1. Les circumstàncies històriques, la situació de la llengua i la confluència de corrents culturals.
 - 1.2. Antoni Puigblanch i Vicent Salvà.
2. La Renaixença. El terme, les causes, els vessants, la periodització, les institucions (els Jocs Florals i la Jove Catalunya), la premsa, l'expansió i els sectors ideològics.
3. Les tendències culturals.

3.1. El romanticisme. Pere Mata i Manuel Milà i Fontanals.

3.2. El realisme i el naturalisme. Joan Sardà i Josep Yxart.

4. Els gèneres.

4.1. La poesia. Bonaventura Carles Aribau, Joaquim Rubió i Ors, Marià Aguiló, Josep Lluís Pons i Gallarza, Teodor Llorente, Jacint Verdaguer, Joaquim M. Bartrina, Apel·les Mestres i Miquel Costa i Llobera.

4.2. El teatre. Frederic Soler, Víctor Balaguer i Àngel Guimerà.

4.3. La prosa. Antoni de Bofarull, Robert Robert, Emili Vilanova, Martí Genís i Aguilar, Narcís Oller, Josep Pin i Soler, Carles Bosch de la Trinxeria, Marià Vayreda i Dolors Monserdà.

5. Les transformacions de la literatura popular. Josep Robrenyo i Josep Anselm Clavé.

Metodologia

Explicacions sobre el context històric, les tendències culturals i els aspectes més rellevants dels gèneres, dels autors i de les obres, discussió de qüestions problemàtiques i de les lectures i elaboració d'un treball monogràfic. El Campus Virtual servirà de suport.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques i seminaris de discussió de textos	52,5	2,1	1, 2, 11, 18
Tipus: Supervisades			
Comentari, oral o escrit, de lectures a l'aula	15	0,6	1, 2, 6, 9, 11, 18
Tipus: Autònomes			
Documentació, lectura, redacció i estudi	75	3	1, 2, 3, 9, 10, 11, 17, 18

Avaluació

D'acord amb la normativa de la UAB:

"El procés d'avaluació continuada" inclourà "un mínim de tres activitats avaluatives, de dues tipologies diferents, distribuïdes al llarg del curs, cap de les quals pot representar més del 50% de la qualificació final".

Es precisaran a classe amb antelació suficient.

Si l'estudiant ha estat avaluat de 2/3 parts de les activitats i ha obtingut una nota global compresa entre 3,5 i 4,9, en podrà reavaluar com a mínim un 50% amb altres de similars o complementàries.

"En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0". A més, l'activitat afectada no serà reavaluable. S'aplicarà aquesta penalització a tota mena de còpia, tot i que sigui només parcial, i, en el cas del plagi, encara que se n'esmenti la font sense citar-la adequadament.

Es podran revisar totes les activitats d'avaluació.

S'obtindrà la qualificació de "no avaluable" si, sense superar l'assignatura, no se n'ha suspès cap.

Hi ha haurà dos exàmens parcials a classe, consistents en temes i comentaris de tex.

El treball monogràfic s'ha de lliurar en pdf mitjançant l'eina corresponent del Campus Virtual fins al dilluns 3 de desembre, inclusivament. Se n'admetran només fins al dilluns 10 de desembre (amb un punt de penalització

per la demora). Tindrà entre 12.000 i 36.000 caràcters (amb les notes i la bibliografia i comptant els espais) i versarà sobre un dels temes següents (si es repeteix l'exercici, se n'haurà d'escollir un de no tractat):

1. Classicisme i romanticisme en la poesia de Josep Lluís Pons i Gallarza.
2. Història i llegenda en *Canigó*, de Jacint Verdaguer.
3. El País Valencià en la poesia de Teodor Llorente.
4. La paròdia en *L'esquella de la torratxa*, de Frederic Soler.
5. La marginació en *La filla del mar*, d'Àngel Guimerà.
6. Romanticisme, realisme i naturalisme en *La Papallona*, de Narcís Oller.
7. El narrador-protagonista de *La punyalada*, de Marià Vayreda.
8. Les dones en *La fabricant*, de Dolors Monserdà.

El treball no serà reavaluable. Caldrà que mostri la lectura de l'obra i no hi han de mancar citacions, en què s'han d'indicar les pàgines.

Es valoraran l'esforç, l'ús apropiat de les fonts, la lectura crítica, el criteri, l'aportació personal, l'adequació, els continguts, l'estructura, l'estil, la correcció...

La nota màxima de la reavaluació serà 5.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
2 exàmens escrits	30+30%	3,5	0,14	2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18
Participació en les classes, comentari, oral o escrit, de lectures a l'aula i treball monogràfic	40%	4	0,16	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18

Bibliografia

Lectures

Dossier de textos teòrics o literaris, *Terra baixa*, de Guimerà, i *L'Escanyapobres*, d'Oller.

Històries de la literatura catalana

CASSANY, Enric (dir.), *Panorama crític de la literatura catalana. IV. Segle XIX*, Barcelona: Vicens Vives, 2009.

GABRIEL, Pere (ed.), *Història de la cultura catalana*, vol. IV-V, Barcelona: Edicions 62, 1994-1995.

RIQUER, Martí de; COMAS, Antoni; MOLAS, Joaquim (dir.), *Història de la literatura catalana*, vol. VII-VIII, Barcelona: Ariel, 1986.

RIQUER I PERMANYER, Borja de (dir.), *Història, política, societat i cultura dels Països Catalans*, vol. VI-VII, Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1996-1997.

Diccionaris

BOU, Enric, *Nou diccionari 62 de la literatura catalana*, Barcelona: Edicions 62, 2000.

BROCH, Àlex, *Diccionari de la literatura catalana*, Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2008.

Repertoris bibliogràfics

DOMINGO, Josep M.; DASCA, Maria; VERDAGUER, M. Àngels, *Bibliografia sobre literatura catalana del segle XIX*, Barcelona: Xarxa Temàtica de la Renaixença, 2003, continuada per Carola Duran en l'*Anuari Verdaguer*.

<http://www.traces.uab.cat>